

Telegrafulu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumeratiunea se face în Săbiu la expeditorul foiei, prețu la 2. r. poste cu bani și prin scrisori francate, adresate către expeditor. Prețu pnenumeratiunei pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. iar prețu o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 68.

ANULU XXIII.

Săbiu 28 Augustu (9 Sept.) 1875.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia prețu anu 8 fl. iera prețu o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prinț. și țier streine prețu anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru întâia oară cu 7 cr. sirulu, pentru a doua oară cu 5 1/2, cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Escelenti'a Sea Inaltu présantitulu P. Archiepiscopu și Metropolitu Mironu Romanulu a sositu luni cu trenulu de dimini'ti'a în mijloculu nostru.

Idei conducetorie.

VII.

Adunarea cea memorabilă de pre câmpulu libertății, dela 3 Maiu 1848, a ruptu ghiati'a nedecisiunei între românii din Transilvani'a și a pusu temeiulu unei actiuni monumentale, carea astadi inse stă că o flamura pre unu castelu parasitu departe de astep-tările ce si le-aru fi dedusu ori-ce omu cu judecata chiara dintr'ens'a. Ea a produsu o programa, carea cuprindea unu principiu de viétia, principiu, care durere, din cele urmate mai tardiu și pâna în diu'a de astadi, se vede ca prea putieni l'au întielesu și cu atât mai putieni l'au urmatu. Principiulu acel'a se cuprinde în *radimulu de dinastia și tronul*, factorulu celu unicu *neschimbaciosu* în monarhi'a noastră și *apararea intereseloru natiunali* pre *terenulu legalu* în strinsa legatura cu interesele (p. 1. 3 și 4 alu protocolulu adunarei din 3 Maiu 1848) *patriei* comune.

Acést'a erá și este dupa noi cuintesenti'a programei române natiunale prochiamate pre câmpulu libertății și acést'a unica corespunde atunci și corespunde și astadi receriateloru nóstre.

Pre cându românii transilvaneni 'și croiescu o conduita politica, evenemintele galopéza din tóta puterea. Dupa uniunea prochiama se constituie în Pest'a unu ministeriu cu tóte atributiunile unui statu independinte. Tóta administratiunea pâna și cea militaria se concrede acestui'a. Regimentele suntu provocate a depune juramentulu constitutiunалу. O ferebere fâra exemplu în tóte unghiurile pâna cându notiunile patriotice venise în asiá mare confusiune încâtu nu mai sciau multi, ai cui suntu și de cine sa asculte.

Intr'aceea în sudulu Ungariei se incepe resbelulu civile, a câru simp-tome înca prin Iuniu 1848 'și aruacá înainte tristele sele umbre (Mihaltiu) și în tiér'a noastră. Se inarmau toti afara de români, se inarmau pentru *patria*, în realitate inse sa se incrunteze unii pre altii.

Angerulu paditoriu alu româniloru din dilele adunârei Andreiu Siagun'a, carele cu tactulu și influinti'a sea a sciutu imblandi elementele ce incungiuurau acea adunare, pusu în capulu unei deputatiuni, trebuise demultu sa parasésca patri'a mai angusta spre a o revedé numai cându confusiunea crescuse în Ungari'a pâna la fapte sângeróse.

Comisariulu imperiale Lambert cadiuse victima spiriteloru turburate în Budapést'a. Magnatii unguri, cari incercasera a se opune funestulu torrente pentru ins'asi caus'a Ungariei, s'au subtrasu pericolulu prin fuga. La marginile Ungariei de média-di foculu resbelulu facea progrese. Dara românii inca stau inarmuriti. Abiá prin lun'a lui Septembrie se decise comitetulu natiunálu din Săbiu la provocarea la inarmare. Inse ce inarmare? In secululu alu 19 cându armele de focu facuse progrese mari, cându si sasi și unguri erau inarmati cu arme de focu erariale, românii erau

provocati sa se inarmeze ei insii cu — lanci.

Pre cându în Transilvani'a se intemplan aceste în Chioriu, în Marmati'a și Bihari'a românii cu tricolorulu ungurescu în mâna se inrolasera la honvedimea de atunci. Va se dica, aici în momente asiá supreme, nici dupa lungi esperintie, nu erá un'a și aceeași procedura, cu tóte ca scimu pozitivu, ca nici unguerenii n'au urmatu, precum au urmatu, din antipathia câtra fratii loru din Transilvani'a, nici transilvanenii din vre-o antipathia câtra unguereni sub standardele care au urmatu, ci fia-care parte dupa convingerile ce si le-au facutu, fâra de a se consultá un'a cu cealalta.

Comandantele generalu de atunci Puchner, n'a spriginitu, ba a impededatu ide'a inarmârei, înse cine nu se va mirá ca comitetulu natiunálu se ingagiaza a intrá în o lupta asiá veementa fâra de a procurá si inarmarea poporulu asiá dupa cum cerea serio-sitatea tempulu de atunci? Si acést'a, pre langa o întielépta staruintia, nu erá tocma asiá de greu, pentru ca noi aveamu pre atunci două brave regimente române confiniarie, cari de sute de ani dovedira și credintia tronulu și bravura démna de imitatu.

Românii transilvaneni bine inarmati atunci póte ca nu aveau sa deplanga atâtea victime cum avemu nenorocirea de a le deplange, pre cându de alta parte scimu ca gard'a de corpu a generalulu ung. Bem constá mai cu séma din secui și români. Séu déca erá scrisu în cartea sortiei ca sa cada atâtea, și rezultatele erau altele.

Déca nu ne tramitea prevedinti'a pre unu Iancu, care cu geniulu seu sa scie concentrá unu numeru de combatanti, epoc'a cea mai mare trecea preste noi, pre langa tóte sacrificiele, cá alte multe, fâra de a ne insemná numele în analele sele.

Inse chiamarea noastră nu e sa facemu istoria. Acést'a o voru scrie altii dupa noi cu tóte ale ei, bune și rele. Noi trecemu și preste faptele unui Iancu care, pre langa tienut'a sea din acele tempuri, a trebuitu sa móra mahnitulu mai întâiu moralicesce și apoi fizice si esprimemu numai temerea, ca potestatea va gasi multe momente, cari sa cada și în privinti'a acést'a mai cu séma în sarcin'a nepasârei române, déca nu si altu ce-va

Cu nóptea de 11 Martiu 1849 comitetulu natiunálu dispere în valurile eveneminteloru cu archivu cu totu, de care nu s'a fostu ingrigitu nimenea cá sa fia dusu de tempuriu în sigurantia, dupa cum s'au dusu alte archive din Săbiu, afara de alu Consistoriulu nostru. Ardealulu întregu, afara de Alb'a-Iuli'a (fortaréti'a) și muntii Abru-dului, fu ocupatu de unguri. Totu ce aveau românii barbati mai insemnati erau parte în esilu, parte în castrele munteniloru. De o actiune politica nu mai putea fi vorba. Dovéda ne suntu incercările necapacelui Hatvani, carele cu nedesteritatea lui a aruncatu în nenorocire pre românulu Dragosiu, despre care inca nu scimu, fost'a elu tradatoriu natiunálu, fost'a elu victim'a unei mistificatiuni, despre care elu nu avea nici o cunoscintia, séu victim'a prejudetiului, carele în tempuri asiá viforóse face mai înainte de ce judeca.

In vér'a anului 1849 spre tótna se suprima resbelulu civilu. Românii se pregatescu a reluá firulu actiuni-

loru sele sub conducere episcopulu Siagun'a. Noroculu se pare a suride de asta-data româniloru sub conducerea acést'a. Veni inse asiá numitulu absolutismu cu coloritulul ultramontanu, care din urma resuscitéza rivalitatea catolicismulu cu ortodocsismulu între românii și produce nóue calamități unu deceniu întregu.

Ceea ce nu se potú face sub absolutismu se intemplá în tempulu restauratiunei dela 1860. Eppulu Siagun'a desmormentéza caus'a romana în senatulu imperialu inmultitu și în conferinti'a regnicolaria din Alb'a-Iuli'a și o inaintéza pâna la revenirea programei natiunali din 1848 sub forma de congrese natiunali cu comitetu natiunálu, alesu dupa tipulu și asemanarea celui din 1848 pre campulu libertății.

† Diet'a Ungariei s'au ocupatu dela deschidere incóce cu constituirea birouriloru. În siedinti'a dela 4 Sept. n. s'a alesu de presiedinte alu camerei de josu cu majoritate absoluta Colomanu Ghyczy, care fu salutatu cu strigări frenetice de sa traiésca din partea deputatiloru. De primu vice-presiedinte fú alesu Iosifu Bano, iera alu doilea este Gav. Wárady.

Dupa cum raportéza „Hon“, la conferinti'a vamale ce s'a tienutu Sambeta în edificulu postei principale sub presidiulu ministrulu de comerciu baronu Simonyi, au fostu invitati 25 barbati de specialitate și cinci redactori dela foile publice: „Pester Lloyd“, „Pesti Napló“, „Ellenör“, „Neue Pest. Jour.“ și „Hon.“ Intre cei 25 specialisti se afla cei mai distinsi deputati. În urm'a invitârei guvernulu ungurescu si-a facutu contr'a observările la proiectulu de tarifa tramisulu de guvernulu austriacu. Elaboratulu este terminatu, dara înainte de a incepe pertractările în Vien'a guvernulu ung. vrea sa auda opiniunea acelei conferintie mai restrense. Discussiunea conferintiei nu este publica și despre fazele, prin cari va trece discussiunea se va raportá numai în genere.

× Dintre deputatii croati s'au inrolatu 34, în falancsulu celu mare alu partidei liberale din diet'a Ungariei. Intre acesti'a suntu și doi membri ai casei magnatiloru. La *opositiunea dreptei* s'au alaturatu doi deputati croati: Miscatovicu și Mihailovicu, cari si în sesiunea trecuta se aflara în partid'a acést'a.

Clubulu *deputatiloru croati* s'a constituitu Duminéc'a trecuta. Clubulu, care numera 36 membri, între cari doi se tienu de cas'a de susu, s'a inactivatu spre a discutá afaceri specialu croatice. Celelate afaceri ce privescu tiér'a întregá, tienendu-se de sfer'a de activitate a cluburiloru respective de partida, suntu eschise din acestu clubu mai susu marcatu.

O deputatiune a reprezentatiloru sasesci s'a prezentatu în 3 Sept. n. adeca Vinerea trecuta, la baronulu Sennyey. Care a fostu scopulu acestei visite nu se póte constatá cu deplina siguritate. Diariulu „Értesítő“ presu-pune, ca deputatiunea a incercatu o fusiune cu partid'a conservatiloru.

Cum stâmu cu fundatiunea lui Gojdu.

Acésta întrebare atinge în prim'a linia pre on. reprezentanti ai acelei fundatiuni. Să nu ne indoimu a crede ca d-loru voru și putea cu demnitate respunde la ea; fia-ne inse și nóue — publiculu celui mare — iertatu a ne interesá de cestiuni de asta natura, — iera acést'a cu atât mai vertosu, cu câtu *starea materiala a unui poporu este termometrulu fericirii lui*, dela acést'a aterna tredirea spiritulu natiunálu, înflorirea séu decadenti'a némului romanescu. Indiferentismulu este o cangrena care de lungu tempu róde la radecin'a pomulu natiunei române; e dar' tempulu supremu de a ne desbracă de elu, nelasandu totu altor'a sa póte culp'a stârei nóstre de com-patimitu — rele!

O multime de fundatiuni și asociatiuni cu scopuri filantropice avurâmu și mai avemu (și astadi, care numai din caus'a indolintiei nóstre — devenindu în nisce mâni profane — s'au nimicitu, și se voru mai nimici inca, déca vomu purcede totu pre calea inceputa. Exemplu viu ni este: „Asociatiunea pentru cultur'a poporulu din Aradu“. „Lasamentulu ved. Birt'a.“ „Alumneulu din Temisiór'a“ s. a. multe devenite la o totale ruina numai și numai din lips'a de manipulare buna si controla satisfacatoriá.

Dupa aceste premise sa revenimu la întrebarea: *cum stâmu cu fundatiunea nemuritoriului Gojdu?*

Dupa agere informatiuni din mai multe părți, trebuie sa o marturisimu cu inim'a frânta de dorere ca dieu reu, — fórté reu! Bagséma acést'a e o trasura de caracteru la noi, ori e o afurisenia dela Ddieu! cáci de cându ni-amu treditu de ni-amu deschistu ochii, d'abiá amu fostu fericiti a vedea vre-o asociatiune ori fundatiune de caracteru natiunálu, care sa-si fia continuatu operatiunile de binefacere pâna în sfersitu! Ori póte o mâna sacrilega de susu ni nimicesce pre nesciute — prin insusi barbati nostri incrediuti — astfeliu de institutiuni, cari aru putea în detrimentulu intereseloru straine — sa dee unu aventu cultulu natiunálu!

Ori-cari se fia motivele regresulu nostru în asta privintia, nu putem a ne luá de asta-data de cinosura de a scormóni defectele incubate în cor-pulu moralu-economicu a fundatiunei lui Gojdu, cáci nu credemu pentru asta-data de potrivitulu acestu modu de operatiune, prin care în locu de a strivi bólele din acelu corpu atâtu de infectatu și molipsitu, póte numai amu mai adauge la sdruincinarea lui; — din care cause ne restringemu a cere cu tóta stim'a și respectulu dela pré onor. domni reprezentanti urmatórele deslusiri, resp. a le pune urmatórele întrebări, — și anume:

1. Scimu cu totii ca lasamentulu nemuritoriului fundatoru a remasu ingreunatu de nisce erogatiuni, cari prin atacarea testamentulu din partea ereditoru — aceeași satisfacendu-se — s'au inmultitu; e faptu complinitu si acel'a, ca on. reprezentanti au imprumutatu dela fundulu eparchialu din Aradu o sumade 50,000 fl. v. a. sub pretestulu de a mai cumperá — cu dreptu de prioritate — papire de pretiu dela soc. „első hazai takarékpénztár.“ Dreptu ce rugámu pre on. reprezentanti în interesulu adeverulu sa ne deslusiésca pre calea publicității: încâtu au multia-

mitu dloru pre eredi si ce erogate au mai avutu de a face din fundatiune? totu-deodata sa face dloru bine sa ne raspunda ca intr'adeveru cumperat'au papirele amintite?

2. Nu aru fi óre consultu cá casariulu on. fundatiuni sa dea unu bilantiu anuale despre erogatiuni si perceptiuni?

3) In ce consta garanti'a nealienabilitatii averei fundatiunii? caci o scimu din fonte securu ca avandu on. dn. Il V... fostu fiscu alu fundatiunii per datam ocazionem a erogá din lad'a fundatiunii 2000 fl. v. a. a cercatu pre dlu cassariu, (in persón'a fiertatului Nicolae Ioanovicu.) pentru acést'a suma, ér acel'a i-a predatu unu altu libelu, strainu, scusându-se ca densulu cá Geshäfts-mann a intrebuintiatu banii spre scopuri de propriu interesu; prin ce fundatiunea aru fi suferitu daune enorme.

4) Cum de on. reprezentanti se abatut dela vointi'a sacra a etern-aminstitutului Gojdu in privinti'a intieptei sale dispositiuni, referitóre la impartirea graduata a stipendiilor? si adeca cum de unoru normalisti si chiaru unoru perde-vér'a li se impartu câte o suma de 3-500 fl. ér unoru ascultatori dela universitati li se scotu ochii cu câte unu ajutoriu de 50 fl.

5) Pre ce basa impartu dloru stipendii si altoru studinti de confesiuni straine, precum de es: unui Dumitrcanu din Oradea-mare de confesiunea gr. cath.? si in fine

6) Nu aru fi óre consultu, cá la ocaziune binevenita sa se prefaca realitatile (afara de unele papire de pretiu) in bani pentru mai usióra si correcta manipulare?

Afara de aceste putemu inse consciintiosu si documentá cu calculi pozitivu ca protectionalismula si provincialismulu jóca unu rol insemnatu in sinulu on. reprezentanti, cáror'a numai la usile incuiate le place sa discute asupr'a sortiei vitrege a acestui fundu, a-si face diurne si privilegii, cá si cându acést'a numai pre sém'a dloru aru fi creatu, iéra nu destinatu pentru alinarea miseriei ce atátu de cumplitu ne bantuie mai alesu de unu tempu.

Asteptámu ca ni voru responde

FOCISIÓRA.

„La Patrie,“ diaru bonapartistu, da amenuntele de mai josu asupr'a Bosniei si Herzegovinei. Unulu din corespondenti sei ii comunica aceste detalii:

Bosni'a si Herzegovin'a nu forméza, propriu vorbindu, de cátu unu singuru teritoriu separatu la nordu de Slavoni'a austro-croata prin Sava, la estu de principatul Serbia prin riurile Drin'a, Uvac, si Lim; la vestu de Dalmati'a prin Alpii Dalmati si Unn'a; marginindu-se la sudu cu Dalmati'a, Muntenegru si Albani'a.

Acestu teritoriu are o intindere de 1025 leghe patrute si o populatiune de 1, 146,000 suflete.

Dupa divisiunea politica Herzegovin'a se impartu in siése guvernamente si Bosni'a in trei. Principalele centruri de populatiune suntu: Ser'a ievo, Tarvnik, Bihac, Banjaluká, Swornik, Novi-Bazar, Mostar, Trebinje si Plevebje, Populatiunea apartiene in mare parte de rasa slava. Unu slabu contingentu se compune din Evrei, tigani si straini nenaturalisati. Trupele regulate turcesci cantonate in tempu ordinaru in tíera se radica la cifra de 8-9 mii ómeni. Singur'a limba intrebuintiata este limb'a serba, afara numai de amplotiati si soldatii turci.

Din punctulu de vedere religiosu locuitorii se impartu in crestini (catolici si greci ortodocsi) si musulmani. Mahometanii, in numeru de vre-o 380 mii suflete, apartieniu de aceeași rasa

dloru pentru a nu fi luati in contu-matia de forulu on. publicitati.

Tragemu atentiunea on. congressu viitoriu in privinti'a acestor'a! *)

In numele mai multoru juni.

Dr. Demetriu Magdu,
cand. de adv.

Cronic'a dilei.

Inainte de a trece la inregistrarea sciriloru ce le aducu foile despre insurectiunea de pre insul'a balcanica, comunicámu unele pasagie mai insemnate din epistol'a, in care vestitul generalu Klapka respinge provocarea insurgentiloru, de a luá comand'a supregenta asupr'a loru. Acést'a epistola arata ca generalulu revolutiunii magiare dela 1848-1849 n'a pierdutu nimicu din ur'a neimpacabila cátra elementulu slavu, care a fostu factorulu principalu la devingerea insurectiunii magiare din acei ani de lupta disperata; dara sa-lu audimu cu ce indignatiune se pronuncie in epistola sea:

„Judecatoriulu meu in viétia a fostu totu-déun'a consciinti'a, acolo, unde érá vorb'a de cestiuni mari politice, amu urmatu totu-déun'a convictiunii mele si nu m'amu ténutu de consiliile altor'a. Missiunea mea in viétia a fostu simpla: a lucrá pentru dreptulu si libertatea Ungariei, si déca e lipsa, a si murí. Dupa compléne missiunea acést'a a mea s'a terminatu si eu m'amu retrasu in viétia privata.

„Anim'a mea nu e destulu de mare pentru a cuprinde lumea, sentiulu meu umanitariu nu e destulu de desvoltatu, cátu sa me inflacaru rapede de o insufletire sacra pentru acei'a, cari suntu culp'a principale a caderei nóstre in anulu 1849 si pre cari eu atunci i-amu combatutu pâna la cutitu, pentru natiunalitatea, ai cá-

*) Dandu locu articolulu de mai susu noi nu impartasimu râna nu vomu avé propria convingere ca asiá sta lucrulu, ceea ce inca n'aveim. Modululu intetitoriu inse in care ni se scrie si modululu ca „Albin'a“ a refusat publicarea astoru feliu de articulu in fine impregiurarea ca se tratéza de unu fondu insemnatu si nu de barb'a unei séu mai multoru persóne, ne constringe a i deschide colónele' fiindu siguri ca justificarea va urmá indata dupa venirea articolulu la cuno-scinti'a reprezentantiei fundatiune Gojdu. R.

cá si restulu populatiunii; acést'i'a suntu serbi cari au imbratisiatu islamismulu spre a-si puté conservá bunurile. Acesti renegati cari forméza sub numele de begi unu feliu de aristocratia, posedu totu pamentulu si tratéza cu cea mai mare asprime pre raiale séu poporu, care traiesce exclusivu din cultur'a pamentulu. Mai esista inca si cáti-va cari proprietari de origine turca numiti agale séu spahii, ale cároru titluri de posesiune datéza dela cucerire.

Slavii bosno-erzegovineni suntu mari, vigurosi; figur'a loru e de o frumsetie barbatésca. In costumulu loru, care este cá alu serbiloru din principatu, ei afectiónéza mai cu séma colorile rosii si albastru. Locuintiele de tíera unde locuescu raialele suntu nisce bordeie miserabile de noroiu; in orase, elementulu musulmanu locuesce in casutie de scanduri si de gardu cari facu totu atát'a. Cei mai bogati dintre acést'i'a posedu kule, unu feliu de turnuri zidite cu pietri, avendu inaltimea unui etagiu si construite astu-feliu cá sa póta sustiené o agresiune din afara.

Orasiile suntu in generalu impartite in trei párti: grad (fortarétia), varosiu (orasiulu propriu disu), care este adesea incungiuuratu de unu siantiu si de unu zidu, care, e adevératu, are ori se gasesce in buna stare. A trei'a parte se chiama mahala séu zagrada aceste suntu afara din orasiu.

Ocupatiunea turcesca de-si stabilita de multu tempu, n'a modificatu caracterulu ómeniloru din tíera nici

ri conducatori si astadi vorbescu de noi unguirii numai cu ura si dispretiu: pentru acesti inimici de mórté ai patriei mele. Insurgentii din Erzegovin'a trebuie sa arete in genere, de suntu demni de simpathi'a celoru-alalte popóre. Serbii si muntenegrenii impreuna cu cei mai de aprópe consangeni aliandu-se cu acei'a trebuie sa completeze miscarea, si slavii dela sudu sa abdica in genere de inimicitia si ur'a cátra Ungari'a. Abiá atunci cându se va realisá (conditiunea) cea din urma, cându a urmatu o apropiere sincera si adevérata, si nu mai tempuriu, va puté sa tréca unu unguuru preste Sav'a, fára de a deveni vendictoriulu patriei sele.“ —

Dupa ce anticipámu aceste pasagie remarcabile din scrisórea unei persóne istorice, trecemu la raportele despre rescól'a din imperiulu otomanu.

Insurectiunea din di in di slabescu, cu tóte ca se mai aude despre unele invingeri reportate de insurgenti; dara aceste suntu séu esagerate séu ultimele flacari ale unui focu ce se stinge. Despre o insurectiune, in adevératulu intielesu alu cuventulu, nu mai póte fi vorba. Asiá ne spune corespundentele lui „P. Ll.“ din Vien'a.

Pre cându in Belgradu se vorbesce de o fierbere ce cresce din di in di si se dovedesce, ca guvernulu serbescu e necessitatu a luá mesuri militare pentru a-si apará graniti'a tierei sele proprie, amerintiata de turci, cari concentréza trupe la Nissa. — diurnalele oficióse din Berlinu asigurá, ca puterile mari au datu Turciei mâna libera pentru a sugrumá rescól'a in imperiulu seu; Serbi'a si Muntenegru inse voru avé sa remana neutrale, cá si pâna acum. Insurgentii dara, viéndu-se mai tardiu insielati in ajutoriulu ce au asteptatu dela confratii loru din Serbi'a si Muntenegru, voru trebui sa asculte si de asta data de consiliile comisiunii consularie din Mostaru, propusa de marile puteri, pentru a esaminá si impacá gravamele poporatiuniloru iritate.

„Coresp. politica“ raportéza despre situatiunea Serbiei: „Ni se signaliséza din Belgradu, ca s'au initiatu cu Muntenegru negociári fórté viue, cari se referescu la o conduita comuna si la

obiceiurile loru. Bosno-erzegovinanulu crestinu, precum a sciutu sa-si pastreze limb'a muma, si-a conservatu si obiceiurile si temperamentulu seu propriu. Elu este fórté ospitalieru, aplicatu la lupta, dintr'o data elu e împinsu dela fanatismu, lealu in relatiunile sele, dara purtandu ura pâna la selbatacia cátra inimicii sei. Elu inca e aplecatu la resbunare si fatalismu.

Famili'a traiesce in comunu si nu este raru de a vedé unele familii de cáte siése-dieci pâna la optu-dieci de membri. Directiunea acestoru comunitati, apartiene celui mai in versta care esercita o autoritate fára contestatie, sub denumire de staroste. Femei'a séu nepót'a presida la administratiunea interióra sub numele de stopanica.

Nutrementulu tieraniloru slavi e din cele mai simple: ea se compune mai cu séma de lactarii si de cépa; acelu care mananca pâne de secara trece de unu omu cu stare. Mancarea deliciósa a acestoru nenorociti la serbatori este o prajitura facuta cu faina branza si putieniu untu. Acést'a prajitura se numesce Cievára. Ei biau rachiú si slibovitia, care e facuta din prune si care se consuma fórté multu.

Totu teritoriulu bosno-erzegovinenu e muntosu, si a fostu calificatu cu dreptu cuventu, de „Elyeti'a Iliriana.“ Mai multi scriitori militari considera aceste tieri cá fórté proprii pentru unu resbelu de guerilla. Acést'a e o seria de munti, dintre cari unulu, Dormitor, se radica la o inaltime de 8000 picióre intrerupte de

o conclucrare eventuale in cestiunea Erzegovinei. Aceste negociári suntu mai próspete, pentru ca Belgradulu si Cetinje in tempulu din urma érá fórté rezervatu unulu cátra altulu. Despre temeiurile acestei rezerve au strabatutu destule versiuni in publicitate, decátu sa avemu lipsa ce reveni asupr'a loru. Se afirma ce e dreptu, ca de cându Ristici stá in fruntea afa-ceriloru serbesci esterne dispartu ingrigirile ce le avea Serbi'a fatia de o alipire mai intima de Muntenegru, si ca nu trebuie sa ne indoimu de o convenire definitiva între Serbi'a si Muntenegru cátu mai cnrendu. Voci mai putieniu sanguinice in Belgradu suntu inse de convingerea, ca nici odata n'a fostu asiá de greu cá acum a concentrá intr'o singura directiune nesuintiele Serbiei si ale Muntenegrului ce divergéza încátu-va.

Agentulu serbescu in Constantinopole br. Magazinovicu, este insarcinatu a asigurá formalu pre S. Porta ca scirile colportate despre proiectele de abdicere ale principelui Milanu, suntu neintemeiate.

Debarcárilu de trupe turcesci in Klek continua inca, pâna acum au debarcatu 4-5000 trupe regulare. Aceste se voru asediá între bandele insurectiunii, cari suntu risipite printre gropile muntiloru si se apropie totu mai tare de graniti'a dalmatina.

Despre cele mai nóue intemplári din resbelulu Erzegovinei cerculéza prin publicitate diverse sciri interesante. Se adevéresce scirea ca turcii au luat monastirea Duzi cu asaltu. Aici ér castrulu principalu alu insurgentiloru si resiedinti'a guvernului provisoriu. Lupt'a a fostu inversiunata si sângerósa, dara 200 insurgenti nu putera resistá la 800 trupe disciplinate. Acést'a calamitate seriósa va descuragiá multu animele insurgentiloru.

„C. pol.“ ni spune mai departe, ca cea mai insemnata lupta, dela erumperea insurectiunii incóce, a fostu la 30 Aug. n. in districtulu din Nevesinje. Atátu puterile angagiate, cátu si dimensiunea si viptimele ce au costatu dovedescu ca lupt'a acést'a intr'adeveru a fostu insemnata. Insurgentii din districtulu Nevesinie avea sa esecuteze o operatiune ofensiva asupr'a unui

vái stremte taiate de numeróse cursuri de apa. Cea mai mare parte din aceste vái suntu fertile, afara de cele dela sudu, cari suntu aretate sub numele de „vái ale inalte.“

Riulu celu mai importantu alu Bosniei este Sav'a, care plecându dela Jasenovatiu, forméza frontiéra austrobosniaca. Unu servitiu de vapóre lu strabate dela Sissek in Slavoni'a pâna dinaintea Belgradulu, unde se vérsa in Dunare. Dupa Sav'a vine Verbas, Sbar, Ukrin si Bosni'a care a datu numele seu tierei, Drin'a etc. Tóte aceste riuri au numerosi afluenti.

Suntu putiene cáli de comunicatiune in aceste párti; acelea cari pórtu numele de cáli imperiali precum e calea dela Serajevo la Sigu, care trece prin Baconic'a, Kiseljak, Travnic, Scolpje, Prussec, Kupress, Lusco, Lioño si Prolay-Han, care este cea mai mare, nu face mai multu decátu o cale departamentale, celelalte nu suntu in cea mai mare parte decátu drumuri destulu de rele si mai cu séma reu intretinute.

Afara de gráne, Bosni'a si Erzegovin'a, mai cu séma din urma, care se bucura de o clima temperata, producu fructe multe; prunele numitesarve si poregas, cari uscate, se espórtu pre fia-ce anu in mare cantitate in Europ'a.

Populatiunea principaleloru orasie din Bosni'a si Erzegovin'a esse cam acést'a: Serajevo 50,000 locuitori, Banjaluka 15,000, Travnicu 12,000, Svornik 12,000, Novi-Bazar 8,000, Trebinje 9,000, Mostar 9,000, Koujka 7000, Puzla de josu 6000, Stolacu 3000.

punctu ocupatu tare de trupele turcesci, si acest'a erá unu locu micu numitu Casaba. Numerulu insurgentiloru cari se pornisera la asaltu se urcá la 1200, iera alu turciloru se urcá la 750 combatanti. Dupa unele incaieraturi mai mici ce au duratu mai multe ore insurgentii se rapedu cu asaltu asupr'a Casabei si o aducu in potestate loru cu putiene perderi. Cea mai mare parte a turciloru au fostu macelarita, asiá ni spunu rapórtele slave, dara se astépta adevierea acestoru asertiuni. Alta scire asigura, ca toti turcii s'au ucisu. Insurgentii au avutu perderi mai mari decum le vedemu in diurnalele slave. Dealtmintrenea invingerea insurgentiloru se constata si prin impregiurarea, ca nu s'au datu din partea turciloru nici unu buletin de spre lupt'a acést'a din districtulu Nevesinje. —

Mai susu amu comunicatu opiniunea generalului Klapka, aici impartasimu publiculu si opiniunea altui corifeu magiaru din insurectiunea magiara dela 1848—1849, si adeca a lui Kossuth.

Unu corespundinte transmisu de „Patrie“ in Erzegovin'a a facutu din Turinu o visita lui Kossuth in El Baraconne. Elu aflá pre Kossuth pre care nu-lu vedise de 4 ani, ocupandu-se cu cultur'a pomeloru si a flori-loru. Intrebatu de miscarea din Erzegovin'a esprimá Kossuth parerea, ca déca intr'adeveru insurectiunea are in temei u idea politica inalta, acést'a a emanatu apoi numai dela Bismark.

Kossuth nu tiene pre c. Andrassy de unu barbatu mare de stat, dara crede totusi, ca acestu ministru nu va ignorá periculi unei aneksiuni de popóre slavice pentru Austri'a si cu deosebire pentru Ungari'a. Dealtmintrenea Kossuth este convinsu, ca turcii voru sugrumá insurectiunea cu medilócele loru proprii, chiar si cându s'aru latí si preste Serbi'a si Muntenegru. Dela intrevenirea consuliloru straini Kossuth nu astépta nici unu resultatu.

Insurectiunea Erzegovinesa.

Asupr'a rescólei div Herzegovin'a cetimu in le Danube de la 20 Augustu urmatóarele :

Insurectiunea care, acum optu dile, presinta unu caracteru atátu de nelinistitoriu pentru pacea europeana, a perdutu astadi mai multu din gravitatea sea Mijlocirea puteriloru garante ale tractatulu din Parisu, a fostu primita de cátra Pórta, si totulu ne face a crede ca preste pucinu timpu linistea va fi restabilita. Déra revolt'a sa aiba ea ore locu asiá in zadaru? Nici de cum. Suntemu din contra autorisati a crede ca provinciile crestine ale Turciei se voru bucurá pre viitoriu d'o antonomie care le va sustrage pentru totu-deun'a dela arbitrariulu pasiloru si de la jugulu barbaru alu Otomaniloru.

Sa speramu celu pucinu, ca de asta-data nu va fi cá in tempulu insurectiunei ce isbucni in 1861 in Bosni'a cându generalulu-sefu Omer-pasi'a in fruntea unei armate 40,000 de soldati, nu reusi a o nabusi de cátu cu pretiulu celoru mai mari silinti in 1862.

Se scie ca dupa restabilirea ordinii, o comisiune, in care erau reprezentate si Franci'a, Prusi'a, Austri'a Rusi'a si Engliter'a, fu tramisa la teatrulu insurectiunei spre a procede la o ancheta si a face propuneri in scopulu de a pacificá provinciile. Acésta comisiune resida la Mostar, cartierulu generalu alu lui Omer-pasi'a. Din nenorocire Pórta odata asigurata, nu mai tienú séma de parerile comisiunei si de consiliile puteriloru, ceea ce a mantinutu in aceste regiuni o iritatiune si o nemultiamire permanenta, si trebuie sa se considere cá principala cauza a rescólei actuale. Acésta apropiere este destulu de instructiva, si face a se presimti atitudinea ce voru

luá puterile spre a pune unu capetu definitivu la aceste comotiuni fara incetare.

In Bosni'a septentrionale multime de basibuzuci alérga sub drapele. Mai multe intalniri au avutu locu aprópe de Jablonitza si Lieore; Turcii au fostu invinsi, si la Marsi'a 95 de Turci cari fusesera facuti prizonieri au fostu masacrati.

Toti Turcii cari locuescu pe tiermulu stángu alu Savei, intre Verbas si riuletiulu Unn'a, au fostu goniti séu ucisi. Prefectulu din Jablonitz'a a informatu pre guvernulu románu (?) ca 70—80 de ómeni bine armati, comandati de capitanu Banu, erau gat'a a trece districtulu spre a se uni cu insurgentii din Bosni'a.

O depese din Cetinje confirma noutatea ca insurgentii, in districtulu Drobnjak, aprópe de frontier'a muntenegreana, au luatú intariturile de pe platoulu Gatzko si fortulu Kerstak. Depesi'a adauga ca insurgentii au lúatu si fortereti'a Kolasin, in pasalikulu Novibaza. Cea mai mare parte din insurgenti, comandati de Lazaru Socic'a, erau Muntenegreni. Se spune ca prizonieri turci au fostu desarmati si apoi liberati. 400 Serbi s'au unitu cu insurgentii la Nevesinje.

—Se scrie din Belgradu ca printiulu Milanu n'ar fi ascunsu diplomatiloru europeni gravitatea situatiunei, in cursulu ultimulu seu viagiulu la Vien'a. Eata cari aru fi fostu dupa le Danube, cuvintele séle :

Voescu mantinerea pacii si me voiú sili in sinceritate a nu causá incurcaturu Europei. Déra nu voiú merge pâna a me face nedemnu de strabunii mei. Mai nainte de tóte, nu me voiú lasá a fi gonitu de pre tronulu meu cá unu baiatu lasiu, care nici nu indrasnesce, nici nu scie a mânui sabi'a Obrenoviciloru.

—Se crede ca déca Serbi'a rămâne linistita, o face cá sa incurce si mai multu pre Sultanulu. Déca acésta provincia s'ar resculá, Pórta aru avé dreptulu sa introduca trupele séle aci, si s'ar puté astu-feliu apropiá mai lesne de Herzegovin'a. Intru cátu Serbi'a va fi neutra, trupele otomane n'au de cátu caile prin munti, cari suntú mai tóte in puterea revoltatiloru.

Situatiunea in Belgradu.

Unu corespundinte originalu dela diuariulu „Fr. Bltt.“ ni desfasiura in raportulu seu dela 2 Septemvre n. urmatórea imagine despre situatiunea din capital'a principatulu serbescu :

Ve scriu epistol'a acést'a pre la 10 ore sér'a. Amu temporisatu pentru a observá cursulu lucruriloru, cáci sciámu degiá de diminéti'a, ca in urm'a vatemárei confiniloru situatiunea se va inasprí. Domnul Risticu (ministru actualu de esterne) dejá pre la 9 ore trecú cu caret'a sea preste pardosél'a cea neplacuta a micei capitale. Soslulu batú la usi'a reprezentantiloru mariloru puteri, cari in nóptea precedentá au dormitu póte fórte putienu. Intr'adeveru nu erá unu ce lucru bagatelu. Sosise adeca scirea, ca au navalitu mai multu de un'a mia soldati din militiele teritoriale turcesci in teritoriulu serbescu, in cerculu Uzic si ca acesti'a au pusu in flacari cincisate. Cine numera esistentele ce au peritu acolo de iataganulu si pistólele turcesci? Mai tardiu sosi o scire supletória, care vrea sa sustiena, ca acést'a céta curagiósa nici ca a fugitu rapede, ci a remasu pre teritoriulu neutralu alu principelui (serbescu).

Brigad'a din Uzic findu gat'a de resbelu a primitu mandatulu sa mérga la fati'a locului, si sa alunge pre inimici. Pre la amédi trupele ostile se intrunira si se incinse o lupta cumplita. De-si nu sciu cum s'a sfersitu totusi credú, ca turcii serbesci — pentru ca n'au fostu osmani, ci serbi de

religiunea islamitica, — au fostu alungati afara din tíera.

Ce miscare domnesce intr'aceea in cetate, nu se póte usioru descrie. „A-ti auditu, ca turcii au vatematu granitiile nóstre?“ se audiá dintr'o grupa. „Trebuiá sa asteptámu atátu?“ se audiá din mediloculu altui cercu. Ómenii de astadi intr'adeveru nu mai suntú belgradenii de odinióra, cari-si ómoreau tempulu intr'o linisce meditativa lángha sticla cu bere rea „indigena“. Si scupcin'a? Ea, care de 7 dile pórtá in creeri dechiaratiunea de resbelu — ce va dice? *Ea va dechiará resbelulu cu o ímima cu multu mai usióra decátu chiaru galantulu Ollivier. Totulu intetiescu spre o incurcatura, care absolutu nu se póte trece cu vederea — déca puterile mari nu au de cugetu sa strige unu ho! elementelor.*

Guvernulu inarméza acum seriosu, cumpera cai unde se afla. Bucate suntú in Banatu destule, arme are Serbi'a in abundantia. Guvernulu se pare ca ia tóte mesurile pentru a puté jucá in dilele cele mai de aprópe prevenirea, anume pentru a preveni pre Hussein Avni pasi'a, care de siguru va comandá corpulu de armata la Nisiu. Scirele ce le respandescu foile de aici de sine se intielege ca trebuie primite cu reserva. Intr'aceea se pare a fi adevératu, ca in vechiulu Balcanu resare o nóua viétia din ruine. Bulgari'a inca va apartiené curendu la spectacululu de resbelu.“ Scirile de astadi din Nevesinje au maritu curagiulu ómeniloru. „S'au ucisu 500 turci“ striga junele imprasciatoriu de depesie tiparite. „Insurgentii au avutu o pierdere de 73 ómeni.“ Si astfelu se inflacura ómenii din nou. Aici domnesce parerea, *ca prin acést'a lupta s'a deschisu resbelulu in fapta.*

Ministrii convenira mai tardiu intr'unu consiliu care a duratu multu. S'au discutatú pasii ce trebuie a se luá acum. De sine se intielege, ca se va predá atátu in Constantinopole, cátu si tuturoru puteriloru garante unu protestu. Indata începúsa se bata telegrafulu in tóte directiunile. Representantii de aici ai mariloru puteri de asiderea recusera la telegrafu.

Acum vinu *mesuriele militare* la ordinea dilei. Se dice ca 37 oficieri de statulu majoru si alti oficieri suntú comandati de ministru de resbelu la celu mai nou teatru de resbelu. E neprobabilu, ca se va pune pre picioru de resbelu numai un'a brigada. Credu a sci ca voru porni celu putienu 20,000 soldati in campulu de bataia. Cine garantéza, ca in momentulu, cându ve scriu aceste siruri, nu au trecutú turci preste granitie pre la alte puncte si voru devastá satele nóstre cu focu escusandu-se, ca acést'a e resbelulu (la guerre.)

Evolutiunea ideiloru politice si evenimentelor din Turci'a mergu galopánu.

Importantulu articulu din „Times“ de care amu vorbitu, si prin care se cerea emanciparea popóreloru crestine, a produsu o mare sensatie in publicitatea si diplomati'a Europei. Acestu articulu alu lui „Times“ fu precursorulu unui altu articulu si mai importantu alu diariulu „Standard“ din Londr'a. Dicemu si mai importantu, de óre-ce acestu organu este cunoscutu cá oficiosu si cá esprimandu politic'a guvernulu Angliei. Acestu articulu de capetenie (leader) alu lui „Standard“ dela 26 Augustu, se compune din dóue párti: in prim'a parte organulu oficiosu voiesce a demonstrá ca politic'a guvernulu conservatoru actualu este o buna garantie pentru interesele Angliei si ecuilibrulu europénu; ca acésta politica are dóue obiecte principale in vedere: intánu protectiunea intereselor directe ale Engliterii, si alu doilea mentinerea ecuilibrulu puterei (balance of power) pre continentu, care este indispensabilu sigurantiei si independintiei sele.

Venindu la evenimentele actuale „Standard“ spune ca in orientulu Europei „interesele Angliei suntú strensu legate de esistintia Turciei si asigurarea libertátei Mediteranei.“

„Standard“ vorbesce in partea a dóu'a a articululu seu de medilocirea oferita de cele trei puteri dela nordu pentru suspendarea ostilitatiloru si satisfacerea crestineloru. „Standard“ dice, ca ori cátu aru voi sa menageze susceptibilitátele Portiei, aceste bune oficii ale puteriloru dela nordu suntú o curata interventie, ca de óre-ce Pórta a aderatu la dens'a, a recunoscutu ca insurgentii au justificatu revolt'a loru. De-si ambasadorulu Angliei, Sir Elliot, si alte puteri, dice „Standard“, a consiliatu pre sultanulu sa priméscá propunerea séu intervenirea, acésta intervenire este inse opera influintiei celoru trei puteri dela nordu.

„Standard“ dice ca aru fi preferitu restabilirea autoritátei otomane; dara vedendu „guvernarea detestabila (frightful misgovernment) a Portiei, care domnesce nu amu vedé cu parere de reu ca nisce pasi corupti si nisce jefuitori arendasi voru fi dati afara din provincii.“

„La prim'a vedere, continúa organulu guvernulu englesu, observatorulu evenimentelor de fatia aru putea crede ca politic'a nóstra din orientu a incercatu o completa cadere. Obiectulu nostru, va dice elu, a fostu de a pastrá integritatea Turciei, si, in contra silintieloru nóstre, Turci'a cade in bucáti. Greci'a a castigatu deplina independintia, si apoi, un'a dupa alt'a, Serbi'a, Muntenegru, Egiptulu si Romani'a au castigatu autonomi'a loru interióra, si acum Bosni'a si Erzegovin'a au probabilmente sa castige mai multa séu mai putiena autonomia. Dara sustienerea Turciei din parte-ne a fostu numai mediloculu, iera nu scopulu finalu, si acum in fine a venitu cestiunea déca acestu scopu finalu nu aru putea fi totu atátu de bine atinsu prin transformarea Turciei de Europ'a intr'o congregatiune de state semi-independente, (into a congries of semi-independent states) cu recunóscerea suzeranitatiei Sultanulu si mentinerea in deplina vigóre a puterei Portiei.“

Dupa ce pune astfelu acésta importanta cestiune, „Standard“ dice, ca scopulu pentru care Angli'a a sustienutu pre Turci'a astfelu cum e, a fostu protegierea intereselor englese in Itali'a si mentinerea ecuilibrulu europénu. Dupa acést'a oficiosulu organu din Londr'a se pune in ipotes'a cându Rusi'a aru voi sa puna mân'a pre Constantinopole, si arata in ce periculu aru fi liber'a navigatiune a Marei Negre si a Mediteranei, si prin urmare ecuilibrulu puteriloru si posesiunea englesa in Indi'a. De óre-ce dara este necesariu a se conservá Turci'a si Bosforulu liberu, „Standard“ se intréba déca n'aru presentá totu atátea garantie pentru acestu scopu finalu alu politiceii englese, o transformare a Turciei si adoptarea unei mai bune si vigurose administrári. Si oficiosulu organu conchide ca Angliei i-arú fi indiferentu déca Turci'a, care e aliata ei mai alesu in Asi'a, s'aru putea mentiené astfelu cum e adí séu déca „autoritatea Portiei asupr'a provinciiloru europene s'aru transformá intr'o simpla suzeranitate (into a mere suzerainty).“

Comandantulu militaru de la Puy-cerd'a a transmisu ambasadei la Parisu, depesi'a urmatóre:

Seo d'Urgell, 56 Augustu, séra. Preliminariile capitularii forturiloru s'a semnatu. Garnison'a e facuta prizoniera, Onorurile de resbelu i s'au acordatu din caus'a stralucitei sele aparari. In acestu momentu chiar are locu predarep ceaatei Castillo.

Mâne, la 7 ore, v'a ave'a locu predarea citadelei.

Martinez Campos.

Luarea Seo d'Urgelului de catre Martinez Campos, a produsu o forte vine impresiune printre partizanii lui Don Carlos, cari suntu forte descuragiati. Garnison'a prisoniera a fostu condusa la Puyced'a, impreuna cu episcopulu. Generalulu Trillo a sositu la San Sebastianu si a luat in posesiune comanda armatei din Guipuzcoa.

De langa Sighisior'a in 20 Aug. 1875.

Dle Redactoru! Membrii cursului supletoriu invetiatorescu din Sighisior'a au incheiatu siedintiele sele domineca in 17/8 intrunu modu festiv, celebrându-se sant'a Liturgie din partea reverend. Domnu protopresbiteru Zacharia Boiu si a unui preotu, iera dupa rogaciunea amvonului sau cetitu cu plecarea genuncheloru rogaciunea de multiamita din Liturgieru.

Totu atunci, ca in diu'a de s. martiru Mironu, onomastic'a Escelentiei Sele Inaltu Prea Santitului nostru Aeppu si Metropolitu Mironu Romanulu s'au inaltiatu rogaciuni ferbinti catra tronulu cerescu pentru indelung'a vietia si fericita senatate a Escelentiei Sele.

Conformatu conclusului din 11 Augustu s'a celebratu si parastasulu, — anuntiatu in pretiuitulu dvostre diariu „T. R.“ nru 64 din a. c., — in memoria si pentru spiritulu a in Domnulu adormitulu Arppu si Metropolitu Andreiu celu mare, regeneratoriulu scolei romane din Transilvania si inficientiarele conferintieloru invetiatoresci, la care au asistatu afara de Parintele protopopu inca doi preoti. —

La fine dupa ce sau cantatu din partea corpului invetiatorescu innulu „Romanime multu cercata“ prea onoratulu Domnu protopresbiteru mai susu mentionatu prin cuvinte adeveratu parintesci indreptate catra poporu, carele era considerabile adunati, si catra invetiatori, cari erau 36 la numeru, incheie cursulu. Dlu conducetoriu Demetriu V. Moldovanu de pre amvonu rostese un'a cuventare forte potrivita, prin carea face una privire asupra obiecteloru pertractate in decursulu celor 16 dile; indeamna apoi pre invetiatori ca: „cu vrednicie se umble dupa chiamarea cu care suntu chiamati.“ — Dupa aceia i'a cuventulu invetiatoriulu din Ded'a Mateiu Radu, carele arata pre scurtu ca ce calitati debue se poseada fia-care invetiatori ca se pota corespunde predeplinu chiamarei sele; in urma multiamese parintelui protopopu Zacharia Boiu si Domnului, conducetoriu D. Moldovanu pentru intielpt'a conducere a cursului, si crestinilor din Sighisior'a cari au binvoitu a primi pre invetiatori in casele lor. —

La inchierea solemna a cursului au participatu numai O. O. P. cari au participatu si la deschiderea acestuia sa se vedea „T. R.“ nru 63.

Dupa esirea din biserica intregu corpulu invetiatorescu au fostu invitatu la unu prandiu in gradina parochiale datu din partea unei persoane prea stimata si iubite a carei nume nu ne iarta modestia a lu da publicitatei. Cu aceta ocaziune s'au ridicatu mai multe toaste pentru Maj. Sea imperatutu si regele nostru apostolicu Franciscu Iosifu I. pentru Escelentia Sea P. Aeppu si Metropolitu Mironu Romanulu, pentru Preacuviosia Sea P. Archimandritu si Vicariu archiepescu Nicolau Popea, pentru membrii consistoriului nostru archid etc etc.

In fine se despartira intre salutari fratiesci si se dusera fiacare pe la ai sei.

Mai inainte de a incheia nu potu lasa neamintita o impregiurare pre catu de trista pre atat'a si de adeverata, ca intelegintia din locu nu au

luatu parte la solemnitata de incheiere a cursului si la parastasu, ba ce este si mai multu cu vreo doue dile mai nainte unii domni au imputatu invetiatoriloru tienerea parastasilu dicandu-le ca inca si densi se mai tienu de institutiunile din evulu mediu! si ca pentru ce nu arangiadia o productiune literaria ori teatrale! etc. etc.

Domniloru respectivi deocamdata le reflectediu numai atata ca se caute a si matura mai intaiu gunoiulu dinaintea usiei Dloru!

Unulu din cei presenti.

Dle redactoru! Recunoscintia ce datoramu binevoitoriloru contribuenti in ajutoriulu romaniloru arsi din Sebesiu ne impune strict'a datoria, ca in interesulu publiculu sa ve rogu sa binevoiti a da locu in „Telegr. Rom.“ urmatoarei dari de sema, pre langa aceta ne luamu libertatea a alatura spre publicare si listele asiá precum s'au inaintatu comitetului de aci instituitu spre aceta.

Comitetulu.

Bani incursi pentru romanii arsi din Sebesiu.

1. Prin dlu Dr. Nicolau Maieru s'au inaintatu din Naseudu 70 fl.
2. Biserica din Reheu 2 fl.
3. Prin dlu capitanu Stezariu din Sabiiu s'a administratu 110 fl.
4. Prin parintele Andronicu Androne din Brasiovu 109 fl. 44 cr.
5. Prin dlu Istinu Ioanu juristu an. III din Orade 90 fl. 67 cr.
6. Prin dlu pretoru Garoiu din Branu 37 fl.
7. Prin dlu protopopu Alessandru Tordosianu din Alb'a-Iulia 8 fl. 40 cr.

Sum'a 427 fl. 51 cr.

Aceta suma s'a distribuitu in modulu urmatoriu:

- 1) la 67 de arsi a 5 fl. sum'a 335 fl.
- 2) la 3 arsi a 8 fl. sum'a 24 fl.
- 3) la 7 arsi a 7 fl. sum'a 49 fl.
- 4) la la 1 arsu 6 fl. 71 cr. sum'a 6 fl. 71 cr.
- 5) la 2 arsi a 6 fl sum'a 12 fl.

Sum'a: 426 fl. 71 cr.

Deci din 426 fl. 71 cr. s'a impartasitu 80 familii nenorocite.

6. Spese postale 80 cr.

Comitetulu.

Pentru romanii arsi din Sebesiu au incursu urmatoarele sume.

I. Dela comitetulu din Sabiiu instituitu pentru ajutorarea confratiloru arsi in Sebesiu s'a administratu prin d-lu capitanu Stejaru sum'a 110 fl. v. a. Domnii contribuenti suntu:

Diamandi Manole negutiariu in Brasiovu 10 fl. Iacobu Bolog'a consiliariu aul. in pensiune 35 fl. Ioanu Hani'a protopopu in Sabiiu 29 fl. Popoviciu Servianu 1 fl. Dr. L. Petco 2 fl. Alecsiu Olariu 1 fl. I. Comsi'a 2 fl. N. Mihaltianu prot. in Zarandu 2 fl. Gaitanu 2 fl. Iosifu Baracu prot. I alu Brasiovlului 2 fl. Antoniu Schiau 2 fl. Ioanu Cosmuti'a 1 fl. R. Patiti'a 1 fl. M. Branisce 1 fl. Cupsi'a 1 fl. Costinu 1 fl. Ioanu Ratiu protop. in Hatiegu 2 fl. Filipescu 2 fl. Moldovanu Anani'a 5 fl. Lemeni 1 fl. Tordasianu 2 fl. E. Macelariu 5 fl.

Sum'a 110 fl. v. a.

II. Colecta facuta de d-lu Dr. Nic. Maieru in Naseudu in suma 68 fl. 80 cr.

A. Bohatielu 10 fl. I. Florianu 2 fl. Iosifu Besanu 2 fl. Ioanu Margineniu 2 fl. Iosifu Galu 1 fl. Ioanu Bodescu 1 fl. G. Moisilu 1 fl. Verzariu 60 cr. N. Antonu 1 fl. Ioanu Pascu 1 fl. Florianu Motocu 1 fl. Beniaminu Hangea 1 fl. Petru Popu 50 cr. Pavelu Stoic'a 50 cr. Gavrilu Vestianu 1 fl. Marcusiu 2 fl. Besanu 1 fl. Nicol. Botanu 1 fl. Sotop'a Alesan. 2 fl. Teodoru Ionascu 50 cr. Grigoriu Popu 20 cr. N. Ganea 1 fl. Georgiu Stefanuti 40 cr. Dr. Const. Moisilu 1 fl.

Simionu Stoic'a 1 fl. D. Vaid'a 1 fl. Max. Lic'a 2 fl. Leonu Piciu 1 fl. Vasiliu Sinteu 40 cr. Antoniu Vasilichi 40 cr. Ioachim Murasiu 1 fl. 50 cr. Leontinu Luchi 1 fl. Elie I. Burduhotu 1 fl. Mihalcutiu 1 fl. Dr. Pavelu Tanco 1 fl. Octaviu Baritiu 50 cr. Pavelu Besanu 1 fl. Iacobu Iiescu 1 fl. Iosifu Mihalasu 1 fl. Macedonu Grigoriti 50 cr. Teodoru Buleanu 30 cr. Dr. Stefanu Popu 2 fl. Publius Publicola 50 cr. Inocentiu C. Porcius 50 cr. Siucanulu 1 fl. Ioanu Palagescu 50 cr. Petru Tofana 20 cr. Teodoru Rotariu 40 cr. Emiliu Popescu 50 cr. Zacharia Voronc'a 50 cr. Ioanu Malaiu 50 cr. A. Dragoniu 50 cr. Nedescifrabilu 1 fl. Ioanu Catone 50 cr. Cuni'a Antoniu Leone Paveli'a 50 cr. Ioanu Draganu 1 fl. Iacobu Popu 40 cr. Florianu Porcius 1 fl. Vasiliu Muresianu 50 cr. Danila Muresianu 20 cr. Cosm'a Anca 30 cr. Petru Verticu 50 cr. And. Mazanesu 2 fl. Iorgu Aroneanu 1 fl. 50 cr. Florianu Marianu 1 fl.

Sum'a 68 fl. 80 cr.

III. Colecta facuta de dlu Andronicu Androne parochu in Brasiovu in suma 109 fl. 44 cr.

DD. Iosifu Baracu protopopu 2 fl. Mari'a Alec'a Georgiu 2 fl. Alecu Nicolau Orgidanu 1 fl. Nicolau Padure 1 fl. Elen'a Georgiu Ioanu 50 cr. Anonimu 5 fl. Anonimu 2 fl. I. Sotiru 5 fl. G. Carpoviciu 2 fl. Balasi'a Stanu Blebea 4 fl. 44 cr. Ioanu Petricu protopopu 1 fl. Filaretu Dumbrava diaconu 1 fl. Ioanu Bucuru Popu 1 fl. Dimitriu Stanescu 5 fl. Teodoru Constantinu Manciu 2 fl. Stefanu Sotiru 2 fl. Zinc'a Dimitriu Engiurliu 3 fl. Ioanu M. Burbea si sor'a Mari'a 1 fl 50 cr. Ioanu Pascu 1 fl. Elisabet'a Felicsoia 60 cr. Nicolau Frigatoriu 3 fl. Mihailu Ivancici 1 fl. Georgiu Belissimus 1 fl. Anastasi'a Teodoru 1 fl. 40 cr. Biserica ort. a S. Nicolau din Brasioru 50 fl. Andronicu Androne parochu 10 fl.

Sum'a 109 fl. 44 cr.

IV. Colecta facuta de dlu Nicolau Garoiu pretoru in cerculu Branului in suma 36 fl. 95 cr.

DD. Nicolau Garoiu pretoru 5 fl. Comun'a Tohanulu vechiu 2 fl. Comun'a Tohanulu nou 2 fl. Comun'a Olbacu 2 fl. Comun'a Tientiari 3 fl. Comun'a Vladeni 3 fl. Comun'a Branulu superioru 5 fl. Comun'a Branulu inferioru 2 fl. Biserica gr. or. din Tientiari 1 fl. Ioanu Eftimiu Popoviciu din Tientiari 1 fl. Ioanu Popescu 50 cr. Ioanu Neguliciu 15 cr. Ioanu Gavrilu 30 cr. Iacobu Zorc'a din Vladeni 1 fl. Simeonu Balcasiu 50 cr. Iacobu Balcasiu 1 fl. Ioanu Stoianu din Branu 1 fl. Ioanu Ratiu 1 fl. Ioanu Garbacia 40 cr. Ioanu Garbacia 40 cr. I. Garbacea 60 cr. Ioanu Aldic'a din Tohanulu vechiu 50 cr. Comun'a Poian'a merului 4 fl.

Sum'a 36 fl. 95 cr.

V. Colecta facuta de dlu protopopu Alessandru Tordasianu in biserica gr. or. din Alb'a-Iulia in suma de 8 fl. 40 cr.

Alesandru Tordasianu protop 2 fl. Samuilu Cirlea proprietariu 1 fl. Nicolau Popu pardositoriu 1 fl. Dimitrie Radu proprietariu 1 fl. Sebastianu Tesl'a proprietariu 1 fl. Nicolau Berghianu sen. propriet. 50 cr. Georgiu Sasu propriet. 1 fl. Mari'a Ceteanu vidua 20 cr. Florea Tanasia vidua 10 cr. Georgiu Campenu propr. 60 cr.

Sum'a 8 fl. 40 cr.

Varietati.

* Dlu Cesaru Bolliacu petrece de mai multe dile in mijloculu nostru Veteranulu archeologu este neobositu pentru ramulu sciintiei ce l'a imbratiasiatu. Sambata a visitatu cetatiu'a Resinariloru, de carea facuramu o scurta amintire in nr. 64 alu foiei nostre.

*** (Rectificare si respunsu) Parintelui protopopu alu Ungurasiului Petru Rosic'a la „reflessiunea“ din Nr. 66 alu „Tel. Rom.“

In totu decursulu cursului supletoriu invetiatorescu gr. or. cu loculu in Deesiu s'a incasatu pentru diurne invetiatoresci 99 fl. v. a. si adeca 70 fl. v. a. dela vener. consist. archid. gr. or. — in urm'a unei telegrame; 17 fl. v. a. din tractulu Solnocului I, si 12 fl. v. a. din tractulu Ungurasiului. Telegram'a la venerat. consistoriu s'a facutu din necesitate imperativa caci invetiatorii presenti 17 — afara de conducetoriu — nu mai avéu spese cu ce se subsiste la cursulu supletoriu din cei 29 fl. v. a. adunati din amentitele protopopiate. Documentu despre adeverata impartire a baniloru si servece conspectulu si cuientantiele d. d. invetiatori ascernute Vener. Consistoriu prin parintele protopopu Ioanu Bodea.

Coresp. respectivu.

Escriere de concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci vacante din comunitatea Ibanesci (Libanfalva) tractulu Turdei superioare se escrie concursu pana la 28 Septembrie a. c.

Emolumentele suntu: Plat'a anuala ficsa in suma de 250 fl. v. a. cari se repartira pre crestinii de religia nostra din aceste comunitate.

Doritorii de a ocupa aceta statiune voru avea pana la terminulu suscrisu a-si asterne petitiunile sele bine documentate la presidiulu comitetului parochialu din Ibanesci.

Sasu-Regiu in 18 Augustu 1875.

Vasiliu Popoviciu

(1—3)

Administr. ppsc.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu de clas'a a III dela scolele romane greco-orientale din opidulu Prejmeriu cu salariu anuala de 300 fl. v. a. din cas'a alodiale, apoi 4 galete de grau dela mor'a comunei precum si 40 xr. de fia-care copilu obligatu la scola si in fine quartiru liberu se escrie concursu pana in 14 Septembrie a. c.

Dela doritorii de a ocupa acestu postu se cere:

a) sa aiba cursulu pedagogico-teologicu cu celu putienu 4 clase gimnasiali — cei mai calificati voru fi preferiti;

b) sa fia bine versati in cantariie bisericesci; iera documentele lor instrnate in sensulu statutului organicu sa se tramita pana la terminulu prefiptu reverendissimului domnu protopresbiteriu Ioanu Petricu in Brasiovu.

Prejmeriu in 21 Augustu 1875.

Comitetulu parochialu gr. or din

Prejmeriu cu

Alexie Fratesiu,

parochu si presied. alu

(1—3)

comitet. paroch.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu la scola gr. or. din Somesiusatu (Somesiu-faleu) langa Clusiu, se escrie concursu pana in 7 Sept. a. c. st. v.

Salariulu este 200 fl. v. a. quartiru liberu, cu gradinutia.

Cu acestu postu este impreunatu si postulu cantoralu, (pentru cei ce aru voi) cu urmatoriulu venit: 30. metie mari bucate (biru) 30 de dile de lucru (claca) dela ingropaciuni mari 1 fl. mici 35 cr. del'a servitiulu s. maslu 50 cr. si alt. cari facu cu totalu 100 fl. v. a.

Deci cei ce dorescu a ocupa acestu postu de invetiatoriu, seu si ambe, — se binevoiesca a trimite petitiunile sale, instruite in sensulu Statutului organicu, pana la terminulu prefiptu la prea on. domnu protopresbiteru Vasiliu Rosiescu in Clusiu.

Somesiusatu 16 Aug. 1875.

Comitetulu parochialu,

Stefanu Prodanu

(1—3)

par. si presiedinte.